

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 4 listopada 2021 r. (poz. 2088)

SZCZEGÓŁOWE ZASADY STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ

§ 1. Środki ochrony indywidualnej dobiera się i stosuje:

- 1) w sytuacjach, kiedy nie można uniknąć zagrożeń lub wystarczająco ograniczyć związanego z nimi ryzyka przez organizację pracy lub zastosowanie środków ochrony zbiorowej;
- 2) odpowiednio do występujących na stanowisku pracy zagrożeń określonych na podstawie oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej warunki występujące w danym miejscu pracy, wymagania ergonomii i stan zdrowia pracownika.

§ 2. W zależności od stopnia zagrożenia, częstości narażenia na zagrożenie, cech stanowiska pracy każdego pracownika i skuteczności działania środków ochrony indywidualnej pracodawca powinien określić warunki stosowania środków ochrony indywidualnej, w szczególności czas i przypadki, w których powinny być używane.

§ 3. 1. Dostarczane pracownikom środki ochrony indywidualnej:

- 1) nie mogą same z siebie stanowić źródła zagrożenia;
- 2) dobiera się w taki sposób, aby były dopasowane do pracownika lub wyposażone w regulację umożliwiającą ich dopasowanie;
- 3) w przypadku występowania więcej niż jednego zagrożenia i konieczności jednoczesnego stosowania kilku środków ochrony indywidualnej dopasowuje się je względem siebie w sposób niepowodujący zmniejszenia właściwości ochronnych tych środków.

2. Środki ochrony indywidualnej są przeznaczone do użytku osobistego. W wyjątkowych przypadkach środek ochrony indywidualnej może być używany przez więcej niż jedną osobę, jeżeli zastosowano działania wykluczające niepożądany wpływ takiego użytkowania na zdrowie i higienę korzystających z niego pracowników.

3. Środki ochrony indywidualnej wymienia się zgodnie ze wskazaniami producenta danego środka lub w przypadku utraty właściwości ochronnych. Stan środków ochrony indywidualnej jest okresowo sprawdzany i dokumentowany.

§ 4. 1. W instrukcjach bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy wymagających używania środków ochrony indywidualnej uwzględnia się informację o rodzaju tych środków koniecznych do stosowania przy wykonywaniu danej pracy. Instrukcja w sposób zrozumiały dla pracowników określa sposoby używania środków ochrony indywidualnej, ich kontroli i konserwacji.

2. Środki ochrony indywidualnej stosuje się zgodnie z ich przeznaczeniem i instrukcją bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zgodnie z instrukcją producenta danego środka.

3. W razie potrzeby, w celu zapewnienia właściwego używania środków ochrony indywidualnej, pracodawca organizuje pokazy używania tych środków.

§ 5. 1. Przed nabyciem środków ochrony indywidualnej pracodawca powinien ocenić, czy środki, które zamierza zastosować, spełniają wymagania określone w § 1 pkt 2 i § 3. Taka ocena powinna obejmować:

- 1) analizę i ocenę zagrożeń w sytuacjach, o których mowa w § 1 pkt 1;
- 2) określenie cech, jakie muszą posiadać środki ochrony indywidualnej, aby skutecznie chroniły przed zagrożeniami, o których mowa w pkt 1, z uwzględnieniem wszelkiego ryzyka, jakie mogą stwarzać te środki same z siebie;
- 3) porównanie cech dostępnych na rynku środków ochrony indywidualnej z cechami, o których mowa w pkt 2.

2. Oceny, o której mowa w ust. 1, dokonuje się ponownie w przypadku wystąpienia zmian któregokolwiek z jej elementów.

§ 6. Przy ustalaniu niezbędnych do stosowania środków ochrony indywidualnej pracodawca uwzględnia wskazania zawarte w tabelach nr 1–3.

Tabela nr 1

**ZAGROŻENIA, W PRZYPADKU KTÓRYCH JEST WYMAGANE STOSOWANIE
ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ^{1), 2)}**

Zagrożenia			Części ciała, które należy zabezpieczyć, aby zmniejszyć ryzyko związane z zagrożeniem															
			głowa		twarz	oczy	narząd słuchu	układ oddechowy	ręce	części kończyn górnych inne niż ręce	stopy	części kończyn dolnych inne niż stopy	skóra	tułów, w tym brzuch	układ rozrodczy	części ciała	całe ciało	
			czaszka	cała głowa														
1			2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Fizyczne	mechaniczne	spadające lub wyrzucone przedmioty, zderzenie z przeszkodą, strumienie pod wysokim ciśnieniem	X	X	X	X			X	X	X	X	X				X	X
		upadki na skutek poślizgnięcia	X		X	X			X	X	X	X					X	X
		upadki z wysokości	X		X	X			X	X	X	X					X	X
		drgania (wibracje)							X	X	X	X					X	X
		statyczny ucisk na części ciała	X	X	X	X			X	X	X	X					X	X
		otarcia, uklucia, ugryzienia, cięcia lub odcięcia, zaciśnięcia, ukąszenia, przekłucia lub przebicia	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X			X	X
		utknięcie, zaplątanie lub pochwycenie	X	X	X	X			X	X	X	X					X	X
	hałas						X											
	termiczne	wysoka temperatura lub ogień	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X		X	X
		niska temperatura	X	X	X	X			X	X	X	X	X				X	X
	elektryczne	porażenie prądem (dotyk bezpośredni lub pośredni)	X	X					X	X	X	X					X	X
		ładunki elektrostatyczne							X		X						X	X
	promieniowanie	jonizujące	X	X	X	X			X	X			X	X	X	X	X	X
		niejonizujące, w tym słoneczne (inne niż widzialne)	X	X	X	X			X	X			X				X	X
Chemiczne (w tym związane z nanomateriałami)	aerozole	cząstki stałe (pyły, opary, dym, włókna i nanomateriały)	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X				X	X
		cząstki ciekłe (mgły i opary)	X	X		X		X	X	X	X	X	X				X	X
	płyny	zanurzenie	X	X	X	X			X	X	X	X	X				X	X
		rozpryski, spryskanie, strumienie	X	X	X	X			X	X	X	X	X				X	X
	gazy i pary		X	X		X		X	X	X	X	X	X				X	X

Czynniki biologiczne	aerozole	cząstki stałe i ciekłe			X	X		X	X	X	X	X	X			X	X
	płyny	kontakt bezpośredni lub pośredni			X	X			X	X	X	X	X			X	X
		rozpryski, spryskanie, strumienie	X		X	X			X	X	X	X	X			X	X
	osoby, zwierzęta, materiały	kontakt bezpośredni lub pośredni			X	X			X	X	X	X	X			X	X
Inne zagrożenia	utonięcie																X
	uduszenie (niedobór tlenu)							X									
	urazy związane z brakiem widoczności																X

¹⁾ Katalog zagrożeń, w przypadku których jest wymagane stosowanie środków ochrony indywidualnej, i części ciała, które należy zabezpieczyć, aby zmniejszyć ryzyko związane z zagrożeniem, nie jest katalogiem zamkniętym.

²⁾ Środki ochrony indywidualnej dobiera się i stosuje odpowiednio do występujących na stanowisku pracy zagrożeń określonych na podstawie oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej warunki występujące w danym miejscu pracy, wymagania ergonomii i stan zdrowia pracownika.

Tabela nr 2

**PRZYKŁADOWE RODZAJE PRAC ORAZ GAŁĘZIE I SEKTORY GOSPODARKI,
W KTÓRYCH MOŻE BYĆ WYMAGANE STOSOWANIE
ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ (ŚOI)¹⁾**

Zagrożenia	Zagrożona część ciała i rodzaj ŚOI	Przykłady działalności, w których może być wymagane użycie odpowiedniego rodzaju ŚOI	Gałęzie i sektory gospodarki
1	2	3	4
I. ZAGROŻENIA FIZYCZNE			
ZAGROŻENIA FIZYCZNE – MECHANICZNE			
Spadające lub wyrzucone przedmioty, zderzenia z przeszkodą i strumienie pod wysokim ciśnieniem	Czaszka: helm ochronny	– prace na rusztowaniach, pod nimi lub w wyznaczonej strefie pracy na wysokości i w miejscach pracy na wysokości – prace przy stawianiu szkieletów konstrukcji i roboty drogowe – zakładanie i zdejmowanie szalunków – montaż i demontaż rusztowań – prace montażowe i instalacyjne – wyburzanie – roboty strzałowe – prace w wykopach, rowach, szybach i tunelach – prace w sąsiedztwie dźwigów, urządzeń do podnoszenia, dźwignic i przenośników – prace w wyrobiskach podziemnych, w kamieniołomach, przy otwartych wykopach – prace przy piecach przemysłowych, zasobnikach, maszynach, silosach, zbiornikach i rurociągach – praca przy uboju i na taśmie rozbioru w rzeźniach – obsługa załadunku lub transport i magazynowanie – roboty leśne	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – produkcja, montaż i konserwacja maszyn – budownictwo okrętowe – prace górnicze – wytwarzanie energii – budowa i konserwacja infrastruktury – hutnictwo żelaza i stali – praca w rzeźniach – prace manewrowe na kolei – porty, transport i logistyka – przemysł leśny

		– prace na stalowych mostach, konstrukcjach stalowych, stalowych konstrukcjach hydraulicznych, wielkich piecach, w stalowniach, walcowniach, dużych zbiornikach, dużych rurociągach, instalacjach kotłowych i stacjach energetycznych – prace ziemne i skalne – prace z narzędziami do przykręcania śrub – prace przy wielkich piecach, w zakładach bezpośredniej redukcji rud, stalowniach, walcowniach, kuźniach, kuźniach matrycowych i odlewniach – prace związane z przemieszczaniem się na rowerach i rowerach z napędem mechanicznym	
	Oczy lub twarz: okulary, gogle i osłony na twarz	– prace spawalnicze i szlifierskie – ręczne młotkowanie – doszczelnianie i dłutowanie – wybieranie i przetwarzanie materiałów skalnych – prace z narzędziami do przykręcania śrub – prace przy maszynach do obróbki skrawaniem materiału dającego krótkie wióry – kucie matrycowe – usuwanie i rozdrabnianie fragmentów – napyłanie materiałów ściernych – stosowanie kos do zarośli lub pilarek łańcuchowych – procedury dentystyczne i chirurgiczne – wiercenie	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – produkcja, montaż i konserwacja maszyn – budownictwo okrętowe – prace górnicze – wytwarzanie energii – budowa i konserwacja infrastruktury – hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny i drzewny – cięcie kamienia – ogrodnictwo – opieka zdrowotna – leśnictwo – produkcja szkła
	Kończyny dolne (części kończyn dolnych): obuwie (buty, buty z wysokimi cholewami itp.) z noskami ochronnymi, obuwie z zabezpieczeniem śródstopia, obuwie antypoślizgowe	– prace przy stawianiu szkieletów konstrukcji i roboty drogowe – zakładanie i zdejmowanie szalunków – montaż i instalowanie rusztowań – wyburzanie – roboty w zakresie wysadzania – wybieranie i obróbka materiałów skalnych – praca przy uboju i na taśmie rozbioru w rzeźniach – transport i magazynowanie – prace z formami w przemyśle ceramicznym – prace z zamrożonym mięsem i pakowanie konserwowanej żywności – produkcja szkła płaskiego i szklanych pojemników, wytwarzanie oraz obróbka szkła – prace remontowe i renowacyjne – roboty leśne – prace z elementami z betonu lub prefabrykowanymi, włączając w to wznoszenie i demontaż szalowania – prace na placach budowy i w magazynach – prace na dachu – prace na stalowych mostach, konstrukcjach stalowych, masztach, wieżach, dźwigach, stalowych konstrukcjach hydraulicznych, wielkich piecach, w stalowniach, walcowniach, dużych zbiornikach, dużych rurociągach, dźwignicach, instalacjach kotłowych i elektrowniach – prace przy konstrukcjach piecowych, instalacjach ogrzewania, wentylacji i prace przy montażu elementów metalowych – prace przy wielkich piecach, w zakładach bezpośredniej redukcji rud, stalowniach, walcowniach, kuźniach, kuźniach matrycowych, podczas kucia na gorąco i podczas wyciągania – prace w kamieniołomach i kopalniach odkrywkowych, przy wydobywaniu węgla – prace z formami w przemyśle ceramicznym – wyprawianie pieców w przemyśle ceramicznym – prace manewrowe na kolei	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – produkcja, montaż i konserwacja maszyn – budownictwo okrętowe – prace górnicze – wytwarzanie energii – budowa i konserwacja infrastruktury – hutnictwo żelaza i stali – praca w rzeźniach – przedsiębiorstwa logistyczne – przemysł wytwórczy – przemysł szklarski – przemysł leśny

Upadki na skutek poślizgnięcia	Stopy: obuwie przeciwpoślizgowe	– roboty na śliskich powierzchniach – roboty w wilgotnym środowisku	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – rzeźnia – sprzątanie – przemysł spożywczy – ogrodnictwo – rybołówstwo
	Czaszka: helm ochronny		
Upadki z wysokości	Całe ciało: środki ochrony indywidualnej, które mają zapobiegać upadkom z wysokości lub zapewniać ochronę w razie upadku	– prace na rusztowaniach – montaż elementów prefabrykowanych – prace na masztach – prace na dachu – praca na powierzchniach pionowych lub nachylnych – praca w kabinach wysokich dźwignic – praca w wysoko położonych kabinach urządzeń magazynowych – praca w górnych częściach wież wiertniczych – praca w szybach i kanałach ściekowych – prace na drabinach, klamrach i innych konstrukcjach	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – konserwacja infrastruktury – konserwacja maszyn
	Czaszka: helm ochronny		
Drgania (wibracje)	Ręce: rękawice ochronne	– praca za pomocą ręcznych narzędzi – prace z wykorzystaniem maszyn i urządzeń budowlanych	– przemysł wytwórczy – roboty budowlane – inżynieria lądowa
	Stopy: obuwie antywibracyjne		
Statyczny ucisk na części ciała	Kolana (części kończyn dolnych): nakolanniki	– wykładanie bloków, płytek i kostki na podłożu	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej
	Stopy: obuwie z noskami ochronnymi	– wyburzanie – obsługa ładunków	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – transport i magazynowanie – obsługa techniczna
Ręce: rękawice chroniące przed statycznym uciskiem			
Otarcia, ułucia, ugryzienia, cięcia lub odcięcia, zaciśnięcia, ukąszenia, przekłucia lub przebicia	Oczy lub twarz: okulary, gogle i osłony na twarz	– praca za pomocą ręcznych narzędzi – spawanie i kucie – prace spawalnicze i szlifierskie – dłutowanie – wybieranie i przetwarzanie materiałów skalnych – prace przy maszynach do obróbki skrawaniem materiału dającego krótkie wióry – kucie matrycowe – usuwanie i rozdrabnianie fragmentów – napyłanie materiałów ściernych – stosowanie kos do zarośli lub pilarek łańcuchowych	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – prace górnicze – wytwarzanie energii – konserwacja infrastruktury – hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny i drzewny – cięcie kamienia – ogrodnictwo – leśnictwo
	Ręce: rękawice ochronne do pracy mechanicznej	– roboty z ramami ze stali – przenoszenie obiektów o ostrych brzegach inne niż przy obsłudze maszyn, w których istnieje niebezpieczeństwo wciągnięcia rękawicy – prace z częstym cięciem za pomocą ręcznego noża podczas produkcji lub uboju – wymiana ostrzy w maszynach do cięcia – roboty leśne – prace ogrodnicze	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – konserwacja infrastruktury – przemysł wytwórczy – przemysł spożywczy – ubój – przemysł leśny
	Przedramiona: ochrona kończyn górnych	– prace przy cięciu i odkostnianiu mięsa	– przemysł spożywczy – ubój
	Tułów, w tym brzuch / kończyny dolne: fartuch ochronny, getry, spodnie oporowe (spodnie odporne na cięcie)	– prace z częstym cięciem za pomocą ręcznego noża podczas produkcji lub uboju – roboty leśne	– przemysł spożywczy – ubój – przemysł leśny
	Stopy: obuwie z oporem penetracyjnym	– prace przy stawianiu szkieletów konstrukcji i roboty drogowe – wyburzanie – zakładanie i zdejmowanie szalunków – roboty leśne	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – prace górnicze – przemysł leśny

Utknięcie, zaplątanie lub pochwycenie	Całe ciało: odzież ochronna do stosowania, gdy istnieje ryzyko zaplątania się w części ruchome	– prace narażające na zaplątanie się w częściach maszyn – prace narażające na utknięcie w częściach maszyn – prace narażające na utknięcie ubrania w częściach maszyn – prace narażające na zrzucenie lub zmiecenie	– budowanie maszyn – produkcja maszyn o dużej przeciętalności – prace inżynierskie – budownictwo – rolnictwo
ZAGROŻENIA FIZYCZNE – HAŁAS			
Hałas	Narząd słuchu: ochronniki słuchu	– prace przy prasach do metalu – prace z wiertarkami pneumatycznymi – prace obsługi naziemnej na lotniskach – roboty z użyciem narzędzi ręcznych z napędem – roboty w zakresie wysadzania – prace przy wbijaniu pali – obróbka drewna i prace w przemyśle włókienniczym – obsługa maszyn i urządzeń – obróbka metalu – praca w suszarniach – praca w ubojniach – produkcja tworzyw sztucznych	– przemysł metalurgiczny – przemysł wytwórczy – budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – przemysł lotniczy – prace górnicze
ZAGROŻENIA FIZYCZNE – TERMICZNE			
Wysoka temperatura lub ogień	Twarz / cała głowa: helmy / przyłbice spawalnicze, helmy / nakrycia głowy chroniące przed wysoką temperaturą lub ogniem, kaptury zabezpieczające przed wysoką temperaturą lub ogniem	– praca przy wysokich temperaturach, falach gorąca lub ognia – prace z roztopionymi substancjami lub w ich sąsiedztwie – praca przy spawaniu tworzyw sztucznych – prace przy spawaniu metali	– hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny – usługi w zakresie konserwacji – przemysł wytwórczy
	Tułów, w tym brzuch / kończyny dolne: fartuch ochronny, getry	– spawanie i kucie – odlewanie	– hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny – usługi w zakresie konserwacji – przemysł wytwórczy
	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed wysoką temperaturą lub ogniem	– spawanie i kucie – praca przy wysokich temperaturach, falach gorąca lub ognia – prace z roztopionymi substancjami lub w ich sąsiedztwie	– hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny – usługi w zakresie konserwacji – przemysł wytwórczy
	Przedramiona: rękawy	– spawanie i kucie – prace z roztopionymi substancjami lub w ich sąsiedztwie	– hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny – usługi w zakresie konserwacji – przemysł wytwórczy
	Stopy: obuwie chroniące przed wysoką temperaturą lub ogniem	– prace z roztopionymi substancjami lub w ich sąsiedztwie	– hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny – usługi w zakresie konserwacji – przemysł wytwórczy
	Całe ciało / części ciała: odzież ochronna chroniąca przed wysoką temperaturą lub ogniem	– praca przy wysokich temperaturach, falach gorąca lub ognia	– hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny – przemysł leśny
Niska temperatura	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed niską temperaturą	– praca na otwartej przestrzeni w bardzo niskich temperaturach – prace w pomieszczeniach o bardzo niskiej temperaturze – praca z płynami kriogenicznymi	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – prace górnicze – przemysł spożywczy – rolnictwo i sektor rybołówstwa
	Stopy: obuwie chroniące przed niską temperaturą	– praca na otwartej przestrzeni w bardzo niskich temperaturach – prace w pomieszczeniach o bardzo niskiej temperaturze	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – prace górnicze – przemysł spożywczy – rolnictwo i sektor rybołówstwa – transport i magazynowanie

ZAGROŻENIA FIZYCZNE – ELEKTRYCZNOŚĆ			
Porażenie prądem (dotyk bezpośredni lub pośredni)	Cała głowa: helmy elektroizolacyjne	– prace pod napięciem elektrycznym lub w jego bliskości – praca przy systemach elektrycznych	– wytwarzanie energii – przesył i dystrybucja energii elektrycznej – konserwacja obiektów przemysłowych – budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej
	Ręce: rękawice elektroizolacyjne		
	Stopy: obuwie elektroizolacyjne		
	Całe ciało / ręce / stopy: prądoprzewodzące ŚOI przeznaczone do noszenia przez wykwalifikowany personel w czasie pracy przy nominalnym napięciu systemu zasilania do 800 kV AC i 600 kV DC		
Elektryczność statyczna	Ręce: rękawice antystatyczne	– obróbka tworzyw sztucznych i gumy – rozlewanie, gromadzenie lub ładowanie do pojemnika – praca w pobliżu elementów o wysokich ładunkach elektrycznych, takich jak taśmy przenośnikowe – praca z materiałami wybuchowymi	– przemysł wytwórczy – sektor paszowy – pakowanie roślin – produkcja, składowanie lub transport materiałów wybuchowych – produkcja elektroniki
	Stopy: obuwie antystatyczne/przewodzące		
	Całe ciało: odzież antystatyczna		
ZAGROŻENIA FIZYCZNE – PROMIENIOWANIE			
Promieniowanie niejonizujące, w tym słoneczne (inne niż widzialne)	Głowa: czapki i helmy	– praca na otwartym powietrzu	– rybołówstwo i rolnictwo – budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej
	Oczy: okulary ochronne, gogle i osłony na twarz	– prace w warunkach promieniowania cieplnego – prace przy piecach – prace z laserami – praca na otwartym powietrzu – spawanie i cięcie gazowe – dmuchanie szkła – praca z lampami bakterioobójczymi	– hutnictwo żelaza i stali – przemysł wytwórczy – rybołówstwo i rolnictwo
	Całe ciało (skóra): ŚOI chroniące przed naturalnym i sztucznym promieniowaniem UV Twarz/ręce: środki ochrony skóry (np. kremy)	– praca na otwartym powietrzu – spawanie elektryczne – praca z lampami bakterioobójczymi – praca z lampami ksenonowymi	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – prace górnicze – wytwarzanie energii – konserwacja infrastruktury – rybołówstwo i rolnictwo – przemysł leśny – ogrodnictwo – przemysł spożywczy – przemysł tworzyw sztucznych – przemysł poligraficzny
Promieniowanie jonizujące	Oczy: okulary ochronne / gogle chroniące przed promieniowaniem jonizującym	– obsługa aparatów rentgenowskich – praca w zakresie medycznej diagnostyki radiowej – praca z produktami promieniotwórczymi – prace przy promieniowaniu ultrafioletowym	– opieka zdrowotna – opieka weterynaryjna – składowiska odpadów promieniotwórczych – wytwarzanie energii
	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed promieniowaniem jonizującym		
	Tułów, w tym brzuch / części ciała: fartuch ochronny chroniący przed promieniami rentgenowskimi / płaszcz / kamizelka / spódnica chroniące przed promieniami rentgenowskimi	– obsługa aparatów rentgenowskich – praca w zakresie medycznej diagnostyki radiowej	– opieka zdrowotna – opieka weterynaryjna – opieka dentystyczna – urologia – chirurgia – radiologia interwencyjna – laboratoria

	Głowa: nakrycia głowy, ŚOI chroniące przed chorobami mózgu (np. rozwojem nowotworu mózgu)	– medyczna działalność w miejscach, gdzie pracuje się z wykorzystaniem promieni rentgenowskich	– opieka zdrowotna – opieka weterynaryjna – opieka dentystyczna – urologia – chirurgia – radiologia interwencyjna
	Części ciała: ŚOI chroniące przed chorobami tarczycy, ŚOI chroniące przed chorobami gonad	– obsługa aparatów rentgenowskich – praca w zakresie medycznej diagnostyki radiowej	– opieka zdrowotna – opieka weterynaryjna
	Całe ciało: odzież ochronna chroniąca przed promieniowaniem jonizującym	– praca w zakresie medycznej diagnostyki radiowej – praca z produktami promieniotwórczymi	– wytwarzanie energii – składowiska odpadów promieniotwórczych
II. ZAGROŻENIA CHEMICZNE (w tym związane z nanomateriałami)			
ZAGROŻENIA CHEMICZNE – AEROZOLE			
Cząstki stałe (pyły, opary, dym, włókna i nanomateriał)	Układ oddechowy: wyposażenie chroniące układ oddechowy przed cząstkami stałymi	– wyburzanie – roboty w zakresie wysadzania – piaskowanie i polerowanie powierzchni – praca w obecności azbestu – użycie materiałów składających się z nanocząstek lub zawierających nanocząstki – spawanie – prace kominarskie – prace przy wykładaniu pieców i kadzi, gdzie może występować zapylenie – prace w sąsiedztwie otworów spustowych wielkich pieców, gdzie mogą występować opary metali ciężkich – prace w sąsiedztwie wsadów wielkich pieców	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – prace górnicze – hutnictwo żelaza i stali – przemysł metalurgiczny i drzewny – przemysł motoryzacyjny – cięcie kamienia – przemysł farmaceutyczny – opieka zdrowotna – przygotowanie cytostatyków
	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed chemikaliami i krem ochronny jako dodatkowa ochrona	– praca w obecności azbestu – użycie materiałów składających się z nanocząstek lub zawierających nanocząstki	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – konserwacja obiektów przemysłowych
	Całe ciało: odzież ochronna chroniąca przed cząstkami stałymi	– wyburzanie – praca w obecności azbestu – użycie materiałów składających się z nanocząstek lub zawierających nanocząstki – prace kominarskie – przygotowywanie środków ochrony roślin	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – konserwacja obiektów przemysłowych – rolnictwo
	Oczy: okulary, gogle i osłony na twarz	– obróbka drewna – roboty drogowe	– górnictwo – przemysł metalurgiczny i drzewny – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej
Cząstki ciekłe (mgły i opary)	Oczy: okulary, gogle i osłony na twarz	– obróbka powierzchniowa – prace z rozpylaczami płynów – prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji	– przemysł metalurgiczny – przemysł chemiczny – przemysł motoryzacyjny – laboratoria – sprzątanie
	Układ oddechowy: wyposażenie chroniące układ oddechowy przed cząstkami stałymi	– obróbka powierzchniowa (np. lakierowanie/malowanie, obróbka strumieniowo-ścierna) – czyszczenie powierzchni	– przemysł metalurgiczny – przemysł wytwórczy – sektor motoryzacyjny
	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed chemikaliami	– obróbka powierzchniowa – czyszczenie powierzchni – prace z rozpylaczami płynów – prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji	– przemysł metalurgiczny – przemysł wytwórczy – sektor motoryzacyjny
	Całe ciało: odzież ochronna chroniąca przed chemikaliami	– obróbka powierzchniowa – czyszczenie powierzchni	– przemysł metalurgiczny – przemysł wytwórczy – sektor motoryzacyjny

ZAGROŻENIA CHEMICZNE – PLYNY			
Zanurzenie Rozpryski, spryskanie i strumienie	Oczy: okulary, gogle i osłony na twarz	– prace z rozpylaczami płynów – prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji	– przemysł chemiczny – przemysł motoryzacyjny – laboratoria – sprzątanie
	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed chemikaliami	– prace z rozpylaczami płynów – prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji – przetwarzanie materiałów powlekanych – garbowanie – praca w salonach fryzjerskich i kosmetycznych	– przemysł tekstylny i odzieżowy – profesjonalne utrzymanie czystości – przemysł motoryzacyjny – sektor produktów kosmetycznych i fryzjerskich
	Przedramiona: rękawy ochronne chroniące przed chemikaliami	– prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji	– sprzątanie – przemysł chemiczny – profesjonalne utrzymanie czystości – przemysł motoryzacyjny
	Stopy: buty ochronne chroniące przed chemikaliami	– prace z rozpylaczami płynów – prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji	– przemysł tekstylny i odzieżowy – profesjonalne utrzymanie czystości – przemysł motoryzacyjny
	Całe ciało: odzież ochronna chroniąca przed chemikaliami	– prace z rozpylaczami płynów – prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji	– sprzątanie – przemysł chemiczny – profesjonalne utrzymanie czystości – przemysł motoryzacyjny – rolnictwo
ZAGROŻENIA CHEMICZNE – GAZY I PARY			
Gazy i pary	Układ oddechowy: wyposażenie chroniące układ oddechowy przed gazami	– obróbka powierzchniowa (np. lakierowanie/malowanie, obróbka strumieniowo-ścierna) – czyszczenie powierzchni – prace w pomieszczeniach do fermentacji i destylacji – praca wewnątrz zbiorników i komór fermentacyjnych – prace w zbiornikach, w wąskich pomieszczeniach i w gazowych piecach przemysłowych, gdzie może występować gaz lub niedobór tlenu – prace kominarskie – prace z narażeniem na środki odkażające i żrące substancje czyszczące – prace w sąsiedztwie konwerterów gazowych i przewodów gazowych wielkich pieców	– przemysł metalurgiczny – sektor motoryzacyjny – przemysł wytwórczy – profesjonalne utrzymanie czystości – produkcja napojów alkoholowych – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł chemiczny – przemysł petrochemiczny
	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed chemikaliami	– obróbka powierzchniowa – czyszczenie powierzchni – prace w pomieszczeniach do fermentacji i destylacji – praca wewnątrz zbiorników i komór fermentacyjnych – prace w zbiornikach, w wąskich pomieszczeniach i w gazowych piecach przemysłowych, gdzie może występować gaz lub niedobór tlenu	– przemysł metalurgiczny – sektor motoryzacyjny – przemysł wytwórczy – produkcja napojów alkoholowych – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł chemiczny – przemysł petrochemiczny
	Całe ciało: odzież ochronna chroniąca przed chemikaliami	– obróbka powierzchniowa – czyszczenie powierzchni – prace w pomieszczeniach do fermentacji i destylacji – praca wewnątrz zbiorników i komór fermentacyjnych – prace w zbiornikach, w wąskich pomieszczeniach i w gazowych piecach przemysłowych, gdzie może występować gaz lub niedobór tlenu	– przemysł metalurgiczny – sektor motoryzacyjny – przemysł wytwórczy – produkcja napojów alkoholowych – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł chemiczny – przemysł petrochemiczny
	Oczy: okulary, gogle i osłony na twarz	– malowanie za pomocą dozowników aerozolowych – obróbka drewna – eksploatacja górnicza	– sektor motoryzacyjny – przemysł wytwórczy – górnictwo – przemysł chemiczny – przemysł petrochemiczny

III. CZYNNIKI BIOLOGICZNE			
CZYNNIKI BIOLOGICZNE zawarte w AEROZOLACH			
Cząstki stałe i ciekłe	Układ oddechowy: wyposażenie chroniące układ oddechowy przed cząstkami stałymi	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy – produkcja biochemiczna
	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed mikroorganizmami Całe ciało / części ciała: odzież ochronna chroniąca przed czynnikami biologicznymi Oczy lub twarz: okulary ochronne, gogle i osłony na twarz	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy
CZYNNIKI BIOLOGICZNE zawarte w PŁYNACH			
Kontakt bezpośredni lub pośredni	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed mikroorganizmami Całe ciało / części ciała: odzież ochronna chroniąca przed czynnikami biologicznymi Oczy lub twarz: gogle ochronne i osłony na twarz	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego (ugryzienia, użądlenia) – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy – przemysł leśny
Rozpryski, spryskanie i strumienie	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed mikroorganizmami	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy
	Przedramiona: rękawy ochronne chroniące przed mikroorganizmami	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy
	Stopy / kończyny dolne: ochrona na obuwiu i getry	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy

	Całe ciało: odzież ochronna chroniąca przed czynnikami biologicznymi	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego (ugryzienia, użądlenia) – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy
CZYNNIKI BIOLOGICZNE zawarte w OSOBACH, ZWIERZĘTACH, MATERIAŁACH ITP.			
Kontakt bezpośredni lub pośredni	Ręce: rękawice ochronne chroniące przed mikroorganizmami Całe ciało / części ciała: odzież ochronna chroniąca przed czynnikami biologicznymi Oczy lub twarz: gogle ochronne i osłony na twarz	– praca oznaczająca kontakt z ciałem ludzkim oraz płynami i tkankami pochodzenia zwierzęcego (ugryzienia, użądlenia) – praca w obecności czynnika biologicznego	– opieka zdrowotna – kliniki weterynaryjne – laboratoria analizy klinicznej – laboratoria badawcze – domy pomocy społecznej – usługi pomocy domowej – oczyszczalnie ścieków – zakłady przetwarzające odpady – przemysł spożywczy – przemysł leśny
IV. INNE ZAGROŻENIA			
Urazy związane z brakiem widoczności	Całe ciało: ŚOI sygnalizujące wizualnie obecność użytkownika	– praca w pobliżu poruszających się pojazdów – roboty asfaltowe i malowanie jezdni – roboty kolejowe – prace w miejscach ruchu środków transportu lądowego – prace obsługi naziemnej na lotniskach – prace magazynowe	– budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – prace górnicze – usługi transportowe i transport pasażerski – magazyny
Uduszenie (niedobór tlenu)	Układ oddechowy: izolujący sprzęt do ochrony dróg oddechowych	– praca w pomieszczeniach zamkniętych – prace w pomieszczeniach do fermentacji i destylacji – praca wewnątrz zbiorników i komór fermentacyjnych – prace w zbiornikach, w wąskich pomieszczeniach i w gazowych piecach przemysłowych, gdzie może występować gaz lub niedobór tlenu – prace w szybach, kanałach ściekowych i innych obiektach podziemnych połączonych z kanałami ściekowymi	– produkcja napojów alkoholowych – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – przemysł chemiczny – przemysł petrochemiczny – oczyszczalnie – zakłady wodno-kanalizacyjne
	Układ oddechowy: wyposażenie do nurkowania	– roboty podwodne	– praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej
Utonięcie	Całe ciało: kamizelka ratunkowa	– praca na wodzie lub w jej pobliżu – praca na morzu – praca w samolocie	– rybołówstwo – przemysł lotniczy – budowanie budynków – praca przy konstrukcjach inżynierii lądowej – budownictwo okrętowe – doki i porty

¹⁾ Środki ochrony indywidualnej dobiera się i stosuje odpowiednio do występujących na stanowisku pracy zagrożeń określonych na podstawie oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej warunki występujące w danym miejscu pracy, wymagania ergonomii i stan zdrowia pracownika.

Tabela nr 3

RODZAJE ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ¹⁾

Lp.	Rodzaje środków ochrony indywidualnej	
1	2	3
1	Środki ochrony głowy	hełmy ochronne
		kaski
		przyłbice spawalnicze
		kominiarki
		czapki
		czepki i stożki
		kapelusze
		kaptury
		berety
		chusty
		opaski
		siatki na włosy chroniące przed zaplątaniem się
		zestawy ochronne głowy
		inne
2	Środki ochrony twarzy i oczu	okulary, w tym wydawane na receptę
		soczewki kontaktowe, w tym wydawane na receptę
		gogle
		osłony twarzy, w tym półosłony i przyłbice
		tarcze
		inne
3	Środki ochrony narządu słuchu	nauszniki przeciwhałasowe (w tym np. nauszniki przeciwhałasowe przymocowane do kasku, nauszniki redukujące hałas, nauszniki ze słuchawkami)
		wkładki przeciwhałasowe (w tym np. wkładki przeciwhałasowe reagujące na poziom hałasu, wkładki przeciwhałasowe dostosowane do danej osoby)
		inne
4	Środki ochrony układu oddechowego	aparaty
		kaptury
		maski
		półmaski i ćwierćmaski
		urządzenia filtrujące
		sprzęt izolujący, w tym z doprowadzeniem powietrza
		wyposażenie do samoratownia (sprzęt ucieczkowy)
		wyposażenie do nurkowania
		inne
5	Środki ochrony kończyn górnych (części)	rękawice (włącznie z mitenkami i ochroną na ramiona)
		ochraniacze na palce
		ochraniacze dłoni
		ochraniacze nadgarstka
		ochraniacze nadgarstka i przedramienia
		ochraniacze łokcia
		ochraniacze przedramienia i ramienia
		inne

6	Środki ochrony kończyn dolnych (części)	obuwie (np. buty, w tym w pewnych okolicznościach drewniaki, buty, które mogą mieć stalowe ochraniacze na palce)
		wkładki i nakładki
		skarpety
		zdejmowane ochraniacze podbicia
		ochraniacze stopy
		ochraniacze golenia
		nakolanniki (ochraniacze kolana)
		ochraniacze uda
		akcesoria (np. kolce, raki)
		getry
		inne
7	Środki ochrony skóry	kremy hydrofobowe
		kremy i żele hydrofilowe
		preparaty chroniące przed promieniowaniem UV
		inne
8	Środki ochrony części ciała (w tym tułowia i brzucha)	kombinezony
		kostiumy
		kurtki
		bluzy
		spodnie
		fartuchy
		plaszczce
		peleryny
		kamizelki
		ochraniacze barku
		ochraniacze klatki piersiowej
		ochraniacze brzucha
		ochraniacze pośladków
		osłony tułowia
		osłony głowy i karku
		osłony na tarczycę
		osłony na piersi
		osłony na gonady
		inne
9	Środki ochrony całego ciała	uprząże pełne
		uprząże biodrowe
		pasy ustalające pozycję podczas pracy i ograniczające przemieszczanie
		linki ustalające pozycję podczas pracy
		wysuwane ograniczniki upadku
		pochłaniacze energii
		urządzenia samozaciskowe wraz z liną kotwiczną
		urządzenia do regulacji lin
		urządzenia kotwiczące, które nie są przeznaczone do stałego zamocowania i które nie wymagają zapinania przed użyciem
		złącza
		smycze
		uprząże ratunkowe
		liny bezpieczeństwa
		kamizelki ratunkowe
		środki sygnalizujące wizualnie obecność użytkownika
		inne

¹⁾ Katalog środków ochrony indywidualnej nie jest katalogiem zamkniętym.